

# ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

## ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΠΑΘΗ ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

### ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ

Καί στό ΜΑΘΗΜΑ αὐτό συνεχίζουμε τήν μελέτη τοῦ σπουδαίου αὐτοῦ θέματος τῶν σχέσεων τοῦ ἄντρα καί τῆς γυναίκας μέσα ἀπό ἔργα τοῦ Λυρικοῦ Θεάτρου.

«ΝΤΟΝ ΤΖΟΒΑΝΝΙ» τοῦ Μότσαρτ.

#### 1η ΠΡΑΞΗ

Νύχτα. Μπροστά στό σπίτι τοῦ Διοικητῆ, ὁ Λεπορέλλο, ὑπηρετής τοῦ Ντόν Τζοβάννι, περιμένει τόν κύριό του πού ἔχει τρυπώσει μέσα γιά κάποια ἐρωτοδουλειά. Στόχος τοῦ Ντόν Τζοβάννι εἶναι ἡ κόρη τοῦ Διοικητῆ, Ντόνα Ἄννα. Ἐχμεταλλευόμενος τό σκοτάδι, ὁ Ντόν Τζοβάννι προσεγγίζει τή νέα γυναίκα ἡ ὁποία νομίζει ὅτι τήν πλησιάζει ὁ ἀρραβωνιαστικός της, Ντόν Ὀττάβιο. Μόλις ἡ Ντόνα Ἄννα ἀντιλαμβάνεται τήν ἀπάτη καλεῖ βοήθεια καί καταδιώκει τόν ἐπίδοξο βιαστή. Ὁ πατέρας σπεύδει νά σώσει τήν κόρη. Στήν σύντομη ξιφομαχία πού ἀκολουθεῖ, ὁ Ντόν Τζοβάννι σκοτώνει τόν ἠλικιωμένο Διοικητή καί καταφέρνει νά φύγει χωρίς νά τόν ἀναγνωρίσουν. Ἡ Ντόνα Ἄννα καί ὁ ἀρραβωνιαστικός της Ντόν Ὀττάβιο δοκίμονται ἐκδίκηση γιά τό ἔγκλημα.

Ὁ Ντόν Τζοβάννι ἔρχεται ἀντιμέτωπος μέ τήν Ντόνα Ἐλβίρα, ἕνα ἀπό τά προηγούμενα θύματά του, ἡ ὁποία τόν ἀναζητᾷ. Μόλις καταλαβαίνει γιά ποιᾷ πρόκειται, ὁ Ντόν Τζοβάννι ἐξαφανίζεται.

Στήν συνέχεια συναντᾷ συντροφιά πού γιορτάζει ἕνα γάμο καί τά παίζει ὅλα γιά ὅλα προκειμένου νά ἀποπλανήσει τή νύφη, τήν Τσερλίνα. Ὅμως ἡ Ντόνα Ἐλβίρα παρεμβαίνει ματαιώνοντας τό σχέδιό του. Ἡ Ντόνα Ἄννα καί ὁ Ντόν Ὀττάβιο παρακαλοῦν τόν Ντόν Τζοβάννι νά τούς βοηθήσει νά βροῦν τό φονιά τοῦ Διοικητῆ. Ἐξαφνα, ἡ Ντόνα Ἄννα ἀναγνωρίζει στό πρόσωπό του τόν ἄνδρα πού σκότωσε τόν πατέρα της. Μπροστά στόν Ντόν Τζοβάννι πού ἔχει καλέσει ὅλους τούς συνδαιτυμόνες τοῦ γάμου σέ γιορτή, οἱ νεόνυμφοι Τσερλίνα καί Μαζέττο,

καυγαδίζουν. Έμφανίζονται μεταμφιεσμένοι ή Ντόνα Έλβίρα, ή Ντόνα Άννα και ό Ντόν Όττάβιο. Ό Ντόν Τζοβάννι αποπειράται ξανά να αποπλανήσει τήν Τσερλίνα πού καλεί σε βοήθεια. Μάταια, ό Ντόν Τζοβάννι προσπαθει να στρέψει τις υποψίες στό Λεπορέλλο. Στριμωγμένοι, κύριος και ύπηρέτης καταφέρνουν να ξεφύγουν.

## 2η ΠΡΑΞΗ

Άπαυδισμένος, ό Λεπορέλλο θέλει να εγκαταλείψει τόν κύριό του. Άντ' αὐτοῦ, ό Ντόν Τζοβάννι τόν πείθει να παρασύρει τήν Ντόνα Έλβίρα μεταμφιεσμένος μέ τά δικά του ρούχα, ώστε ό ίδιος, ανενόχλητος, να μπορέσει να διαφθείρει τήν καμαριέρα της. Όμως τό σχέδιο αποτυγχάνει επειδή εμφανίζονται ό Μαζέττο και οί φίλοι του. Ό Ντόν Τζοβάννι καταφέρνει να παρασύρει τούς διώκτες του σε λάθος ίχνη και ξυλοκοπεί τόν Μαζέττο.

Ή Ντόνα Έλβίρα και ό Λεπορέλλο -ντυμένος Ντόν Τζοβάννι- συναντοῦν τήν Ντόνα Άννα, τόν Ντόν Όττάβιο, τήν Τσερλίνα και τόν Μαζέττο. Παραπλανημένοι από τήν μεταμφίεση, οί τέσσερις τους αποπειρώνται να τόν σκοτώσουν, αλλά αὐτός καταφέρνει να ξεφύγει. Στό νεκροταφείο ό Λεπορέλλο συναντᾶ τόν Ντόν Τζοβάννι πού, γεμάτος ύπεροψία, καλεί τό ἄγαλμα τοῦ Διοικητῆ σε δείπνο.

Ό Ντόν Τζοβάννι δειπνεί περιμένοντας τόν Διοικητή. Έμφανίζεται ή Ντόνα Έλβίρα πού, για τελευταία φορά, προσπαθει μάταια να τόν πείσει να ἀπαρνηθεῖ τήν ἄσωτη ζωή. Έρχεται ό Διοικητής και ἀπαιτεῖ από τόν Ντόν Τζοβάννι να μετανοήσει. Έκείνος ἀδιαφορεῖ.

Ό Διοικητής τόν σέρνει μαζί του στήν Κόλαση.

Στόν σύντομο ἐπίλογο πού ἀκολουθεῖ, καθένα από τά πρόσωπα τῆς ὄπερας καταθέτει τις σκέψεις του για τό μέλλον ἐνῶ ὅλοι συμφωνοῦν πώς "ό κακός πηγαίνει στήν Κόλαση".

«ΙΟΥΛΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ» τοῦ Χαϊντελ.

## Α. ΠΡΑΞΗ

### 1η ΣΚΗΝΗ: ΜΙΑ ΠΕΔΙΑΔΑ ΣΤΟ ΝΕΙΛΟ

Ό Ίούλιος Καίσαρας νικώντας τόν αντίπαλό του Πομπήιο ἐπιστρέφει νικητής στήν Αἴγυπτο. Σε θριαμβευτική ὑποδοχή ό λαός τῆς Αἰγύπτου ἐπευφημεῖ τόν Ίούλιο Καίσαρα. Ή γυναίκα τοῦ Πομπήιου Κορνηλία και ό γιός της Σέξτος ἀπευθύνουν εἰρηνικές παρακλήσεις στόν νικητή. Ό Καίσαρας πρόθυμος για εἰρήνη καλεί να φωνάξουν τόν Πομπήιο. Έλπίζοντας να κερδίσει τήν εὐνοια τοῦ Καίσαρα, ό Πτολεμαῖος διέταξε να σκοτώσουν τόν Πομπήιο, πού ζήτησε καταφύγιο στό

παλάτι του. Ὁ Ἀχιλλᾶς ἐμφανίζεται στὸν Καίσαρα καὶ τοῦ προσφέρει σάν δεῖγμα ὑποταγῆς τὸ κεφάλι τοῦ Πομπήιου. Γεμᾶτοι ἀποτροπιασμό ὁ Καίσαρας καὶ οἱ παρόντες ἀντικρῦζουν τὸ φριχτὸ θέαμα. Ἐξοργισμένος ὁ Ἰούλιος Καίσαρας ἀπευθύνεται στὸν Ἀχιλλᾶ ἐκφράζοντας τὴν ἀποστροφή του γιὰ τὴ βίαιη πράξη του καὶ διατάσσει νὰ φυλάξουν τὴν τέφρα τοῦ Πομπήιου. Ἐνῶ ἡ Κορνηλία χάνει τίς αἰσθήσεις της, ὁ γιὸς της ὀρκίζεται ἐκδίκηση γιὰ τὸν θάνατο τοῦ πατέρα του. Ὁ Κούριος γοητευμένος ἀπὸ τὴν Κορνηλία προσπαθεῖ νὰ τὴν κατακτήσει.

## **2η ΣΚΗΝΗ: ΣΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΟΥ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ.**

Ἡ Κλεοπάτρα, ἡ ἀδελφὴ τοῦ Πτολεμαίου, ἐγείρει σάν πρωτότοκη δικαιώματα στὸ θρόνο τῆς Αἰγύπτου. Προσπαθώντας νὰ πραγματοποιήσῃ τοὺς στόχους της ἀποφασίζει νὰ δελεάσῃ τὸν Καίσαρα. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Ἀχιλλᾶς ἐμφανίζεται στὸν Πτολεμαῖο καὶ περιγράφει τὴν ὀργὴ τοῦ Καίσαρα. Προσφέρεται νὰ τὸν δολοφονήσῃ, ἂν σάν ἀντάλλαγμα κερδίσει τὴν Κορνηλία. Ὁ Πτολεμαῖος δέχεται τὴν προσφορά του.

## **3η ΣΚΗΝΗ: ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΑ.**

Ὁ Καίσαρας ἀποδίδει τίς τελευταῖες τιμές μπροστὰ στὴν τέφρα τοῦ Πομπήιου ἀναλογιζόμενος τὴ ματαιότητα τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξης. Ἐκείνη τὴ στιγμή ἐμφανίζεται ἡ Κλεοπάτρα μεταμφιεσμένη σάν μιὰ ὑπηρέτριά της — τὴ Λυδία— καὶ ζητᾷ ἀπὸ τὸν Καίσαρα νὰ τὴν προστατεύσῃ ἀπὸ τὸν βίαιο Πτολεμαῖο. Γοητευμένος ἀπὸ τὴν παρουσία της ὁ Καίσαρας τῆς ὑπόσχεται βοήθεια. Ἀφοῦ ἀποχωρεῖ ὁ Καίσαρας, ἐμφανίζεται ἡ Κορνηλία, πού θρηνεῖ μπροστὰ στὴν τέφρα τοῦ Πομπήιου. Ἐνῶ ὀρκίζεται ἐκδίκηση κρατώντας ἓνα ξίφος στὸ χέρι, ἐμφανίζεται ὁ Σέξτος ἀπαιτώντας νὰ ἐκδικηθεῖ αὐτὸς γιὰ τὸν πατέρα του. Ἡ Κλεοπάτρα ἐμφανίζεται καὶ προτείνει στὸν Σέξτο βοήθεια.

## **4η ΣΚΗΝΗ: ΣΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΟΥ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ.**

Ὁ Πτολεμαῖος καλεῖ τὸν Καίσαρα στὸ παλάτι του, ὅπου σχεδιάζει νὰ τὸν δολοφονήσῃ ὑπουλα. Ὁ Καίσαρας προαισθάνεται τὸν κίνδυνο πού τὸν ἀπειλεῖ. Στὴ σκηνὴ ἐμφανίζονται ὁ Σέξτος ὀπλισμένος καὶ ἡ Κορνηλία. Ὁ Σέξτος ἀφοπλίζεται ἀπὸ τοὺς Αἰγύπτιους στρατιῶτες καὶ συλλαμβάνεται. Ἡ Κορνηλία ἐξαναγκάζεται νὰ ὑποκύψει καὶ ὑποδουλώνεται. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Ἀχιλλᾶς πλησιάζει τὴν Κορνηλία προσφέροντας σ' αὐτὴ καὶ τὸν γιὸ της ἐλευθερία, ἀφοῦ ἀνταποκριθεῖ στίς ἀπαιτήσεις του. Ἡ Κορνηλία ἀρνεῖται. Ἡ πράξη τελειώνει μέ τὸ ντουέττο τῆς Κορνηλίας καὶ τοῦ Σέξτου.

## **B. ΠΡΑΞΗ**

### **1η ΣΚΗΝΗ: ΕΝΑΣ ΧΩΡΟΣ ΣΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΗΣ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ — ΣΚΗΝΗ ΤΟΥ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ.**

Ἡ Κλεοπάτρα σκηνοθετώντας μιά μυθική εἰκόνα τοῦ Παρνασσοῦ περιστοιχισμένη ἀπό Μοῦσες περιμένει τήν ἄφιξη τοῦ Ἰουλίου Καίσαρα. Ὁ Καίσαρας ὀδηγεῖται στήν Κλεοπάτρα, πού προσπαθεῖ νά τόν κερδίσει ἀσκῶντας ὅλη τή δύναμη τῆς γοητείας της, χωρίς ὅμως νά ἀποκαλύψει τό ἀληθινό της πρόσωπο. Ὁ Καίσαρας μαγεύεται ἀπό τήν παρουσία της.

### **2η ΣΚΗΝΗ: ΦΥΛΑΚΗ ΣΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΟΥ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ.**

Ὁ Ἀχιλλᾶς προσπαθεῖ μάταια νά κατακτήσει τήν Κορνηλία. Ὁ Πτολεμαῖος ἐπηρεασμένος καί αὐτός ἀπό τήν γοητεία της ἐπιχειρεῖ νά τήν κερδίσει χωρίς καμιᾶ ἀνταπόκριση. Ἀπελπισμένη ἀπό τίς ἐπιθέσεις πού δέχεται ἡ Κορνηλία ἀποφασίζει ν' αὐτοκτονήσει. Ὁ Σέξτος δραπετεύοντας μέ τή βοήθεια τοῦ Νιρένου ἐμφανίζεται στήν κατάλληλη στιγμή καί τήν συγκρατεῖ. Ὁ Σέξτος σχεδιάζει τώρα τή δολοφονία τοῦ Πτολεμαίου.

### **3η ΣΚΗΝΗ: ΣΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΗΣ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ.**

Ἡ συνάντηση Καίσαρα καί Κλεοπάτρας διακόπτεται ἀπό τήν ἐμφάνιση τοῦ Κούριου, πού δηλώνει ὅτι καταζητοῦν τόν Καίσαρα. Μπροστά στόν κίνδυνο ἡ Κλεοπάτρα ἀποκαλύπτεται καί παρακαλεῖ τόν Καίσαρα νά δραπετεύσει. Ὁ Καίσαρας ἀναλογίζεται τόν κίνδυνο πού διατρέχει καί ἐτοιμάζεται ν' ἀντιμετωπίσει τούς ἐχθρούς του, ἐνῶ ἡ Κλεοπάτρα προσεύχεται στούς θεούς.

## **Γ. ΠΡΑΞΗ**

### **1η ΣΚΗΝΗ: ΕΝΑ ΤΟΠΙΟ ΚΟΝΤΑ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ.**

Ἡ μάχη μεταξύ τῶν δυνάμεων τῆς Κλεοπάτρας καί τοῦ Πτολεμαίου τελειώνει μέ τή νίκη τοῦ Πτολεμαίου. Ἡ Κλεοπάτρα συλλαμβάνεται καί πιστεύοντας ὅτι ὁ Καίσαρας εἶναι νεκρός θρηνεῖ τήν ἧττα της. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Καίσαρας στήν προσπάθειά του νά διαφύγει ἀπό τούς ἐχθρούς τους, εἶχε πέσει στή θάλασσα γιά νά σωθεῖ. Ἐμφανίζεται ἐξουθενωμένος καί προσπαθεῖ νά ἀνακτήσει δυνάμεις. Ἐκεῖνη τή στιγμή παρουσιάζονται ὁ Σέξτος καί ὁ θανάσιμα τραυματισμένος Ἀχιλλᾶς. Ὁ Ἀχιλλᾶς ἐξομολογεῖται ὅτι σκότωσε τόν Πομπήιο στήν προσπάθεια του νά κερδίσει τήν Κορνηλία. Πεθαίνοντας δίνει στό Σέξτο ἕνα δαχτυλίδι. Δείχνοντας τή σφραγίδα του θά μπορούσε νά κερδίσει μέ τό μέρος του τήν ἔνοπλη ἀκολουθία του, πού παραφυλοῦσε ἐκεῖ κοντά. Ἀκούγοντας τή συνομιλία ὁ Καίσαρας

ἐκμεταλλεύεται τήν κατάλληλη στιγμή καί ἡγείται τῆς ἀκολουθίας τοῦ Σέξτου προκειμένου νά σώσει τήν Κορνηλία καί τήν Κλεοπάτρα.

## 2η ΣΚΗΝΗ: Ἡ ΦΥΛΑΚΗ ΣΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΟΥ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ.

Ἡ Κλεοπάτρα ἀποχαιρετᾷ τήν πιστή ἀκολουθία της καθώς ἐμφανίζεται ὁ Καίσαρας καί τήν ἀπελευθερώνει. Τῆς ὑπόσχεται τό θρόνο τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Πτολεμαῖος πιέζει τήν Κορνηλία νά ὑποκύψει στίς ἐπιθυμίες του. Τότε παρουσιάζεται ὁ Σέξτος καί τήν σώζει. Σκοτώνει τόν Πτολεμαῖο καί ἀπελευθερώνει τήν Κορνηλία.

## 3η ΣΚΗΝΗ: ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΣΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.

Σέ μιά γιορταστική ἀτμόσφαιρα ὁ Καίσαρας καί ἡ Κλεοπάτρα πανηγυρίζουν τό θρίαμβο τους. Ὁ Καίσαρας ὑποδέχεται ἐγκάρδια τήν Κορνηλία καί τόν Σέξτο καί ἀκολουθεῖ ἡ στέψη τῆς Κλεοπάτρας. Τό πλήθος ἐπευφημεῖ τό εὐτυχισμένο ζευγάρι.

## «Ο ΧΡΥΣΟΣ ΤΟΥ ΡΗΝΟΥ» τοῦ Ρίχαρντ Βάγκνερ.

Ὁ ἄσχημος νάνος Ἄλμπεριχ, τῆς φυλῆς τῶν Νίμπελουνγκεν, ἐρωτοτροπεῖ μέ τίς κόρες τοῦ Ρήνου. Αὐτές τόν περιγελοῦν καί τόν ἀπορρίπτουν χλευαστικά. Ταυτόχρονα τόν πληροφοροῦν πῶς ὁποῖος ἀπαρνηθεῖ τόν ἔρωτα θά ἀποκτήσει τόν χρυσό πού κρύβεται στό βάθιο τοῦ ποταμοῦ καί τόν ὁποῖο αὐτές φυλάσσουν. Ὅποιος τό ἀποτολήσει θά σμιλέψει στήν συνέχεια ἀπό αὐτόν ἕνα δαχτυλίδι, πού θά τοῦ χαρίσει ἀπεριόριστη ἐξουσία. Ἀντιλαμβανόμενος ὅτι παρά τίς προσπάθειές του δέν θά κατακτήσει τίς ὁμορφες κόρες ὁ Ἄλμπεριχ δέν χάνει τήν εὐκαιρία: ἀπαρνιέται τόν ἔρωτα καί κλέβει τό χρυσάφι.

Οἱ γίγαντες Φάφνερ καί Φάζολτ ἔκτισαν γιά τούς θεούς ἕνα ὑπέροχο παλάτι, τήν Βαλχάλα, ἔναντι τοῦ ὁποῖου ὁ Βόταν, ἀρχηγός τῶν θεῶν, τούς ἔχει ὑποσχεθεῖ τήν ὁμορφη Φράϊα, θεά τῆς νιότης.

Ὅμως, ὑπό τήν πίεση τῶν ὑπόλοιπων θεῶν, πού ἐπισημαίνουν πῶς χωρίς τήν Φράϊα εἶναι καταδικασμένοι νά γεράσουν, ὁ Βόταν ἀρνεῖται νά κρατήσῃ τήν ὑπόσχεσή του.

Ὅταν οἱ γίγαντες πληροφοροῦνται ἀπό τόν Λόγκε, πανοῦργο θεό τῆς φωτιᾶς, τήν κλοπή τοῦ χρυσοῦ τοῦ Ρήνου, δέχονται ἀντί τῆς Φράϊα νά τοῦς δοθεῖ τό πολύτιμο μέταλλο. Μέχρι τήν στιγμή ὅμως πού θά συμβεῖ αὐτό κρατοῦν ὡς ὄμηρο τήν ὁμορφη Φράϊα. Ὁ Βόταν, πού ὑποσχέθηκε κάτι πού δέν κατεῖχε, ἀποφασίζει νά κατέβει μέ τόν Λόγκε στό Νίμπελχάιμ, τό βασίλειο τοῦ Ἄλμπεριχ, προκειμένου

νά αποσπάσει τό πολυπόθητο χρυσάφι. Χάρη στήν πονηριά τοῦ Λόγκε ἡ προσπάθειά τους ἐπιτυγχάνει ἀλλά ὁ ἐξαπατηθεῖς νᾶνος καταριέται τό δαχτυλίδι νά φέρνει τήν καταστροφή στόν ἐκάστοτε κάτοχό του.

Όταν οἱ γίγαντες ἐκτός ἀπό ὅλο τό ὑπόλοιπο χρυσάφι ζητοῦν καί τό περίφημο δαχτυλίδι προκειμένου νά ἀπελευθερώσουν τήν Φράϊα, ὁ Βόταν διστάζει. Σέ αὐτό τό σημεῖο κάνει τήν δραματική της εἴσοδο ἡ Ἔρντα, θεά τῆς γῆς: παροτρύνει τόν ἀρχηγό τῶν θεῶν νά ἀποχωριστεῖ τό δαχτυλίδι ἐνῶ ταυτόχρονα προβλέπει τό τέλος τοῦ κόσμου. Ὑπό τήν μεγάλη πίεση ὄλων τῶν θεῶν ὁ Βόταν δίνει τελικά αὐτό πού εἶχε ὑποσχεθεῖ καί ἀμέσως ἡ κατάρα τοῦ Ἄλμπεριχ ἐπιβεβαιώνεται: φιλονικῶντας γιά τό ἀστραφτερό κόσμημα ὁ Φάφνερ σκοτώνει τόν ἀδελφό τοῦ Φάζολντ. Οἱ θεοὶ ἀτάραχοι κινοῦνται πρὸς τήν νέα τους κατοικία ἀψηφῶντας τόν θρῆνο τῶν σειρήνων τοῦ Ρήνου, πού προβλέπουν τήν κακή συνέχεια.

**«ΝΤΟΝ ΚΑΡΛΟΣ»** τοῦ Βέρντι.

## ΠΡΩΤΗ ΠΡΑΞΗ

**Σκηνή πρώτη.** Στό μοναστήρι τοῦ Ἰούστου, κοντά στόν τάφο τοῦ παπποῦ του, Καρόλου Ε΄ ὁ Ντόν Κάρολος, Ἰνφάντης τῆς Ἰσπανίας, σκέπτεται τήν πρώτην μνηστή του Ἐλισάβετ του Βαλουά καί θρηνεῖ τόν χαμένο ἔρωτά τους. Θυμᾶται τίς εὐτυχισμένες στιγμές πού εἶχε ζήσει μαζί της στό Φονταινεμπλώ, προτοῦ αὐτή γίνει γυναῖκα τοῦ πατέρα του, Φιλίππου Β΄ τῆς Ἰσπανίας. Ἀκούγεται ἡ φωνή ἑνός μοναχοῦ πού στά αὐτιά τοῦ Ντόν Κάρολος ἤχει σάν τή φωνή τοῦ Καρόλου Ε΄: «Ἡ γαλήνη καί ἡ παρηγοριά βρῖσκεται μόνο στόν Οὐρανό».

Ἔρχεται ὁ Ροντοίγκο, Μαρκήσιος τοῦ Πόζα, πού ἐπέστρεψε ἀπό τή Φλάνδρα. Ἀφοσιωμένος φίλος τοῦ Ντόν Κάρολος, προσπαθεῖ νά τόν κάνει νά ξεχάσει τόν ἀτυχο ἔρωτά του καί τόν παρακινεῖ νά ζητήσει ἀπό τόν πατέρα του νά τόν στείλει ὡς διοικητή στή Φλάνδρα, γιά νά ἀνακουφίσει τό λαό της πού ὑποφέρει κάτω ἀπό τήν ἰσπανική κυριαρχία. Οἱ δύο φίλοι ὀρκίζονται αἰώνια πίστη.

Ἐμφανίζονται ὁ βασιλιάς καί ἡ βασίλισσα πού πηγαίνουν στό παρεκκλήσι νά προσευχηθοῦν.

**Σκηνή δεύτερη.** Κοντά στήν εἴσοδο τοῦ μοναστηριοῦ οἱ Κυρίες τῆς ἀκολουθίας τῆς βασίλισσας διασκεδάζουν περιμένοντάς την νά βγεῖ ἀπό τό μοναστήρι. Ἡ πριγκίπισσα Ἐμπολι τούς τραγουδᾷ ἕνα μαυριτανικό τραγούδι (τό τραγούδι τοῦ πέπλου). Ἔρχεται ἡ Ἐλισάβετ. Ἐνας ἀκόλουθος ἀναγγέλλει τόν Πόζα, πού ἐπιδεικτικά τῆς δίνει ἕνα γράμμα ἀπό τή μητέρα της ἀπό τό Παρίσι, κάτω ἀπό τό ὁποῖο ἔχει κρυμμένο ἕνα σημείωμα ἀπό τόν Ντόν Κάρολος. Ἡ βασίλισσα διστακτικά διαβάζει τό σημείωμα καί μετά ἀπό παράκληση τοῦ Πόζα δέχεται νά παραχωρήσει

ἀκρόαση στὸν Ντόν Κάρλος. Στὴν ἐμφάνιση τοῦ Ἰνφάντη ὁ Πόζα ἀπομακρύνει τὴν Ἔμπολι καὶ τίς ἄλλες κυρίες τῆς Αὐλῆς. Ὁ Ντόν Κάρλος ζητᾷ ἀπὸ τὴν Ἐλισάβετ νὰ μεσιτεύσει στὸν πατέρα του νὰ τοῦ ἐπιτρέψει νὰ φύγει γιὰ τὴν Φλάνδρα. Τῆς μιᾷ γιὰ τὴν ἀγάπη τους καὶ τὴν κατηγορεῖ γιὰ τὴν ψυχρότητά της. Ἐκείνη τοῦ θυμίζει ὅτι τώρα πιά εἶναι γυναῖκα τοῦ πατέρα του. Ἀπελπισμένος ἀπὸ τὴν στάση της ὁ Ντόν Κάρλος φεύγει ταραγμένος. Ἀναγγέλλεται ἡ ἀφιξη τοῦ βασιλιᾶ καὶ συγκεντρώνεται πάλι ἡ Αὐλή. Ὁ Φίλιππος ὀργισμένος πού βρῖσκει τὴν βασίλισσα μόνη παρά τίς ἐντολές του, ἐξορίζει τὴν Ἀκόλουθό της. Ἡ βασίλισσα ἀπομακρύνεται μὲ τὴν Ἀκολουθία της. Ὁ Φίλιππος ζητᾷ ἀπὸ τὸν Πόζα νὰ μείνει καὶ τὸν παρακινεῖ νὰ ζητήσῃ κάτι σὲ ἀντάλλαγμα γιὰ τίς ὑπηρεσίες πού ἔχει προσφέρει στὴν Ἰσπανία. Ἐκεῖνος ἀρνεῖται ὅτιδὴποτε γιὰ τὸν ἑαυτό του ἐπωφελεῖται ὅμως τῆς εὐκαιρίας καὶ τοῦ μιᾷ γιὰ τὸ δικαίωμα ἐλευθερίας σκέψης καὶ ἔκφρασης πού στερεῖται ὁ λαὸς τῆς Φλάνδρας. Ὁ Φίλιππος ἀρνεῖται νὰ ἀκούσει περισσότερα γι' αὐτές τίς ἰδέες καὶ προειδοποιεῖ τὸν Πόζα νὰ προφυλαχτεῖ ἀπὸ τὸν Μέγα Ἱεροεξεταστή. Μετά, παραμερίζοντας τίς κρατικές ὑποθέσεις, τοῦ φανερώνει τὴν ἀνησυχία καὶ τίς ὑποψίες του γιὰ τὰ αἰσθήματα τῆς βασίλισσας πρὸς τὸν Ντόν Κάρλος. Ὁ Πόζα διαμαρτύρεται καὶ ὁ Φίλιππος τοῦ προτείνει νὰ παραμείνει στὴν Αὐλή, δίνοντάς του τὸ δικαίωμα νὰ ἐπισκέπτεται ἐλεύθερα τὴν βασίλισσα γιὰ νὰ διαπιστώσῃ τὴν ἀλήθεια.

## ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΑΞΗ

**Σκηνὴ πρώτη.** Στὸν κῆπο τῶν ἀνακτόρων ὁ Ντόν Κάρλος περιμένει νὰ συναντήσῃ ἐκείνη πού τοῦ ἔστειλε ἓνα ἀνώνυμο σημείωμα καὶ τὸν καλεῖ σὲ μυστική συνάντηση. Πιστεύει ὅτι εἶναι ἡ Ἐλισάβετ, ἀλλὰ ἔρχεται ἡ Ἔμπολι σκεπασμένη μὲ πέπλο. Στὸ σύντομο διάλογο πού ἀκολουθεῖ ὁ Ντόν Κάρλος ἀντιλαμβάνεται μὲ ἀπογοήτευση ὅτι δέν εἶναι ἡ βασίλισσα, καὶ ἡ Ἔμπολι ὀργισμένη ἀπὸ τὴν ἀπογοήτευσή του τὸν ἀπειλεῖ. Ἐρχεται ὁ Πόζα πού προσπαθεῖ νὰ τὴν ἡσυχάσῃ. Ὅταν ἐκείνη συνεχίζει τίς ἀπειλές της, αὐτὸς τραβάει τὸ ξίφος του, ἀλλὰ ὁ Ντόν Κάρλος τὸν ἐμποδίζει νὰ τὸ χρησιμοποιοῦν. Ὅταν ἡ Ἔμπολι φεύγει, ὁ Πόζα ἀνήσυχος ἀπὸ τίς ἀπειλές της προτείνει στὸν Ντόν Κάρλος νὰ τοῦ ἐμπιστευτεῖ κάθε ἔγγραφο σχετικὸ μὲ τὴν ὑπόθεση τῆς Φλάνδρας καὶ πού θὰ μπορούσε νὰ τὸν ἐνοχοποιήσῃ. Μετά ἀπὸ στιγμιαῖο δισταγμὸ, (ἡ Ἔμπολι τοῦ ἀποκάλυψε τίς συνομιλίες τοῦ Πόζα μὲ τὸν πατέρα του), ὁ Ντόν Κάρλος τοῦ ἐμπιστεύεται τὰ ἔγγραφα.

**Σκηνὴ δεύτερη.** Ὁ λαὸς καὶ οἱ Εὐγενεῖς συγκεντρώνονται στὴν πλατεῖα, μπροστὰ στὸν Καθεδρικό ναό, γιὰ νὰ παρακολουθήσουν τὴν θανάτωση τῶν αἰρετικῶν στὴν πυρά. Ἐρχεται ὁ Φίλιππος περιστοιχισμένος ἀπὸ μοναχοὺς. Μία ἀντιπροσωπεῖα Φλαμανδῶν μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ντόν Κάρλος παρουσιάζονται μπροστὰ του καὶ ζητοῦν ἔλεος γιὰ τὴν χώρα τους. Ὁ Φίλιππος τοὺς κατηγορεῖ ὅτι δέν εἶναι πιστοί

οὔτε στό θεό οὔτε στόν βασιλιᾶ τους καί τούς διατάζει νά ἀπομακρυνθοῦν. Ὁ Ντόν Κάρλος παρεμβαίνει καί ζητᾶ ἀπό τόν πατέρα του νά τοῦ ἀναθέσει τή διοίκηση τῆς Φλάνδρας. Ὁ Φίλιππος ἀρνεῖται μέ θυμό καί τότε ὁ Ἰνφάντης τραβᾶ τό ξίφος του καί ὀρκίζεται νά σώσει τή Φλάνδρα. Ὁργισμένος ὁ Φίλιππος διατάζει νά τόν ἀφοπλίσουν. Κανένας δέν τολμᾶ. Ὁ Πόζα ζητᾶ ἀπό τόν Ντόν Κάρλος νά τοῦ παραδώσει τό ξίφος, τό παίρνει, τό δίνει στό βασιλιᾶ, ὁ ὁποῖος τόν ὀνομάζει ἀμέσως δούκα. Ὁ Φίλιππος ἀπομακρύνεται μέ τή βασίλισσα καί τούς Αὐλικούς. Καθώς οἱ φλόγες τῆς πυρᾶς φωτίζουν τόν ὀρίζοντα, μιᾶ οὐράνια φωνή ὑπόσχεται στούς αἵρετικούς αἰώνια γαλήνη στόν Οὐρανό.

### ΤΡΙΤΗ ΠΡΑΞΗ

**Σκηνή πρώτη.** Ὁ Φίλιππος στό γραφεῖο του, ἄγρυπνος ἕως τά χαράματα, μονολογεῖ. Παραπονεῖται γιά τήν μοῖρα του καί τή μοναξιά του. Ἡ Ἐλισάβετ δέν τόν ἀγάπησε ποτέ. Στό γραφεῖο μπαίνει ὁ Μέγας Ἱεροεξεταστής. Ὁ Φίλιππος τοῦ μιλᾶ γιά τήν ἀνυπακοή τοῦ Ντόν Κάρλος πού φτάνει τά ὅρια τῆς προδοσίας, καί τόν ρωτᾶ ἐάν ἡ Ἐκκλησία θά ἔδινε ἄφεση σέ ἕνα πατέρα πού ὡς βασιλιάς τιμώρησε μέ θάνατο τό γιό του. Τόν Ἱεροεξεταστή ὁμως ἀπασχολεῖ περισσότερο νά πείσει τόν Φίλιππο νά τοῦ παραδώσει τόν Πόζα. Ὁ βασιλιάς ἀρνεῖται καί ὁ Ἱεροεξεταστής φεύγει ὀργισμένος. Στό γραφεῖο ἔρχεται ἡ Ἐλισάβετ ζητώντας δικαιοσύνη. Τῆς ἔκλεψαν τήν κασσετίνα μέ τά κοσμήματά της. Ἡ κασσετίνα βρίσκεται ἐπάνω στό γραφεῖο τοῦ βασιλιᾶ. Τοῦ τήν εἶχε παραδώσει ἡ Ἐμπολι. Ὁ Φίλιππος ζητᾶ ἀπό τήν Ἐλισάβετ νά τήν ἀνοίξει. Στήν ἀρνήσή της, ἐκεῖνος σπάει τήν κλειδαριά καί βρίσκει ἀνάμεσα στά κοσμήματα τό μενταγιόν μέ τό «πορτραῖτο» του Ντόν Κάρλος. Ἡ βασίλισσα ἀπορρίπτει τήν κατηγορία τῆς μοιχείας καί λιποθυμᾶ.

Ἔρχονται ἡ Ἐμπολι καί ὁ Πόζα. Ἡ Ἐμπολι βλέποντας τήν κατάσταση τῆς βασίλισσας, αἰσθάνεται τύψεις γιά τήν πράξη της. Ὄταν ὁ Φίλιππος καί ὁ Πόζα φεύγουν, ἀποκαλύπτει ὅτι ἐκεῖνη ἔκλεψε τήν κασσετίνα καί τήν ἔδωσε στό βασιλιᾶ, ἐπειδή ἡ ἀγάπη της γιά τόν Ντόν Κάρλος δέν βρῆκε ἀνταπόκριση, καί ὁμολογεῖ τή σχέση της μέ τόν Φίλιππο. Ἡ Ἐμπολι καταριέται τήν ὁμορφιά της. Τήν ἐπομένη θά πάει σέ μοναστήρι, νά τελειώσει τή ζωή της, ἐκεῖ. Ἔχει ὁμως μιᾶ μέρα ἀκόμη στή διάθεσή της γιά νά σώσει τόν Ντόν Κάρλος.

**Σκηνή δεύτερη.** Ὁ Ντόν Κάρλος βρίσκεται στή φυλακή. Ὁ Πόζα ἔρχεται νά τοῦ ἀναγγεῖλει ὅτι σύντομα θά εἶναι ἐλεύθερος. Τώρα ἔνοχος γιά τήν ἐξέγερση τῶν Φλαμανδῶν θεωρεῖται καί καταδιώκεται ὁ Πόζα, ἀφοῦ αὐτός κατεῖχε τά ἐνοχοποιητικά ἔγγραφα. Ὁ Ντόν Κάρλος ἀρνεῖται νά δεχτεῖ τή θυσία τοῦ φίλου του καί λέει ὅτι θά ἀποκαλύψει τά πάντα στό βασιλιᾶ. Ἄντηχεῖ ἕνας πυροβολισμός. Ὁ Πόζα πέφτει πληγωμένος. Προτοῦ ξεψυχήσει θυμίζει στόν Ντόν Κάρλος τό χρέος του γιά τή Φλάνδρα καί τόν πληροφορεῖ πώς ἡ Ἐλισάβετ θά τόν περιμένει τό πρῶτό στό μοναστήρι τοῦ Ἰούστου. Ἔρχεται ὁ Φίλιππος πού θέλει νά ἐπιστρέψει στόν



Ντόν Κάρλος τό σπαθί του. Ἐκεῖνος ἀρνεῖται νά τό πάρει καί ἀποκαλεῖ τόν πατέρα του δολοφόνο. Συγκεντρωμένο πλήθος ὀρμά μέσα στή φυλακή, ἀνάμεσά του καί ἡ Ἐμπολι πού παροτρύνει τόν Ντόν Κάρλος νά δραπετεύσει. Ἐμφανίζεται ὁ Μέγας Ἱεροεξεταστής καί ἐπιβάλλει τήν τάξη.

## ΤΕΤΑΡΤΗ ΠΡΑΞΗ

Στό μοναστήρι τοῦ Ἰούστου ἡ Ἐλισάβετ περιμένει τόν Ντόν Κάρλος. Θυμᾶται τή Γαλλία καί τό Φονταίνεμπλώ ὅπου ὀρκίστηκαν αἰώνια ἀγάπη. Ἔρχεται ὁ Ντόν Κάρλος. Ἡ βασίλισσα τόν παροτρύνει νά τήν ξεχάσει, νά θυμᾶται τήν ὑπόσχεση πού ἔδωσε στόν Πόζα καί νά πάει στή Φλάνδρα γιά νά ἐπιτελέσει τήν ἀποστολή του. Ἐκεῖνος τό ὑπόσχεται. Θά συναντηθοῦν σέ μιάν ἄλλη ζωή, σέ ἕναν καλύτερο κόσμο. Ἐνῶ προφέρουν τά τελευταῖα λόγια τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ τους, ἔρχεται ὁ Φίλιππος καί ὁ Μέγας Ἱεροεξεταστής. Ὁ Φίλιππος παραδίδει τόν Ἰνφάντη στόν Ἱεροεξεταστή καί ἐκεῖνος διατάζει τή φρουρά του νά τόν συλλάβει. Ὁ Ντόν Κάρλος τραβα τό σπαθί του... Ὁ μοναχός (μέ τή μορφή τοῦ Κάρολου τοῦ Ε') θυμίζει καί πάλι πώς «ἡ γαλήνη καί ἡ παρηγοριά βρῖσκεται μόνο στόν Οὐρανό».

**«Η ΨΕΥΤΟΠΕΡΙΒΟΛΑΡΙΣΣΑ»** τοῦ Μότσαρτ.

### 1η ΠΡΑΞΗ

Στόν κήπο τοῦ δημάρχου Ντόν Ανκίζε, ἀπογοητευμένος ἀπό τήν ἀγαπημένη του Ἄρμιντα, ὁ ἱππότης Ραμίρο σκέπτεται ὅτι ὁ ἔρωτας εἶναι μία παγίδα. Ὁ δήμαρχος ἐκφράζει τόν ἔρωτά του γιά τήν ὑπηρετρία Σερπέτα. Στόν κήπο βρῖσκονται ἐπίσης ἡ κόμισσα Βιολάντε Ὀνέστι καί ὁ ὑπηρετής της Ρομπέρτο, πού κρύβουν τήν πραγματική τους ταυτότητα καί ἐμφανίζονται ὡς Σαντρίνα καί Νάρντο. Στόχος τους εἶναι νά ἀνακαλύψουν τόν κόμη Μπελφιόρε, πού στό παρελθόν, κατά τήν διάρκεια ἀντιδικίας, μαχαίρωσε τήν Βιολάντε. Θεωρῶντας ὅτι τήν σκότωσε, ἔφυγε κρυφά. Μεταμφιεσμένη, ἐκείνη τόν ἀναζητᾶ προκειμένου νά τόν συγχωρέσει. Ἔτσι, προσλήφθηκε ἀπό τόν δήμαρχο ὡς περιβολάρισσα καί παρουσίασε τόν Νάρντο ὡς ἐξάδελφό της. Ὁ Νάρντο ἐρωτεύεται τήν Σερπέτα, ὅμως ἐκείνη εἶναι ἀποφασισμένη νά παντρευτεῖ τόν κύριό της. Φτάνει ὁ ἀρραβωνιαστικός τῆς Ἄρμιντας, πού δέν εἶναι ἄλλος ἀπό τόν Μπελφιόρε. Στούς κρεμαστούς κήπους ἡ Σαντρίνα ἀναλογίζεται τά δεινά πού τῆς ἔχουν συμβεῖ. Πληροφορούμενη τό ὄνομα τοῦ ἀρραβωνιαστικοῦ τῆς Ἄρμιντας, λιποθυμᾶ. Ὅταν συναντῶνται, ὁ Μπελφιόρε τήν ἀναγνωρίζει, ἀλλά ἐκείνη ἀρνεῖται τήν πραγματική της ταυτότητα. Ἡ πράξη ὀλοκληρώνεται μέ ἕνα θαυμάσιο σύνολο, ὅπου τά βασικά πρόσωπα ἐκφράζουν μέ σαφήνεια τά διαφορετικά τους συναισθήματα.

## 2η ΠΡΑΞΗ

Σέ μία αίθουσα τῆς κατοικίας τοῦ δημάρχου ἡ Ἀρμίντα ὑποψιάζεται ὅτι κάτι συμβαίνει μέ τόν ἀγαπημένο τῆς Μπελφιόρε καί τόν κατηγορεῖ γιά ἀπιστία. Προβλήματα ἀντιμετωπίζει καί ὁ Νάρντο μέ τήν Σερπέτα. Ἡ Σαντρίνα περιπλέκει ἀκόμα περισσότερο τόν Μπελφιόρε, παρέχοντάς του ἀτράνταχτες ἀποδείξεις γιά ...τόν θάνατό τῆς. Λίγο ἀργότερα καταφθάνει ὁ Ραμίρο μέ ἔνταλμα σύλληψης τοῦ Μπελφιόρε γιά τήν δολοφονία τῆς Βιολάντε. Ὁ δήμαρχος δέν μπορεῖ νά ἀφήσει τήν ἀνιψιά του νά παντρευτεῖ ἕναν δολοφόνο. Σέ ἄλλο δωμάτιο τῆς κατοικίας ἡ Σαντρίνα ὑπερασπίζεται τόν Μπελφιόρε ἀποκαλύπτοντας τήν πραγματική τῆς ταυτότητα. Οἱ ὑπόλοιποι δέν τήν πιστεύουν ἀπόλυτα, ἐνῶ ἡ ἴδια ἀρνεῖται γιά ἀκόμα μία φορά τήν ταυτότητά τῆς στόν Μπελφιόρε, λέγοντας πῶς ὅλο αὐτά τά ἔκανε μονάχα προκειμένου νά τόν σώσει. Στήν συνέχεια πληροφοροῦμαστε ὅτι ἡ Ἀρμίντα ἀπήγαγε τήν Σαντρίνα καί τήν ἐγκατέλειψε σέ σκοτεινό δάσος. Οἱ ἄντρες τρέχουν νά τήν σώσουν. Στό σκοτεινό δάσος ἡ Σαντρίνα φωνάζει γιά βοήθεια. Κρύβεται σέ μία σπηλιά, ἐνῶ σταδιακά ἐμφανίζονται ὅλα τά πρόσωπα τῆς ὑπόθεσης, πού μπλέκονται σέ ἕνα παιχνίδι ψευδῶν ταυτοτήτων. Ἡ ἀλήθεια ἀποκαλύπτεται μόνον ὅταν φτάνει ὁ Ραμίρο μέ φῶς. Ἡ Σαντρίνα καί ὁ Μπελφιόρε χάνουν τά λογικά τους.

## 3η ΠΡΑΞΗ

Σέ δωμάτιο τῆς κατοικίας τοῦ δημάρχου ὁ Μπελφιόρε καί ἡ Σαντρίνα θεωροῦν ὅτι στό πρόσωπο τοῦ Νάρντο βλέπουν ὁ καθένας τόν / τήν ἀγαπημένο/η τους. Ὁ Νάρντο φεύγει τρέχοντας. Ὁ δήμαρχος ἀκόμα δέν καταλαβαίνει τί ἔχει συμβεῖ ἐνῶ ἡ Ἀρμίντα ἐπιμένει νά παντρευτεῖ τόν Μπελφιόρε. Στόν κῆπο ὁ Μπελφιόρε καί ἡ Σαντρίνα ξυπνοῦν, ἔχοντας ἀνακτήσει τά λογικά τους καί ὀρκίζονται νά μείνουν γιά πάντα μαζί. Ὡς ἀποτέλεσμα συμφιλιώνεται καί πάλι ἡ Ἀρμίντα μέ τόν Ραμίρο ἐνῶ ἡ Σερπέτα, πού ἀντιλαμβάνεται ὅτι ὁ δήμαρχος θά σκέπτεται πάντοτε τήν Σαντρίνα, παντρευεται τόν Νάρντο.

**«ΜΠΟΡΙΣ ΓΚΟΝΤΟΥΝΩΦ»** τοῦ Μουσσόργκσκι.

Πρόλογος

Σκηνή α':

Στόν αὐλόγυρο τῆς γυναικείας Μονῆς τοῦ Νοβοντεβίτσι, στά περίχωρα τῆς Μόσχας, εἶναι συγκεντρωμένο τό πλήθος πού ἡ ἀστυνομία ἀναγκάζει νά παρακαλεῖ μέ δάκρυα τόν Μπόρις νά δεχτεῖ τό στέμμα τοῦ Τσάρου. Παρουσιάζεται ὁ Βογιάρος Τσελκάλωφ πού ἀνακοινώνει ὅτι ὁ Μπόρις ἐξακολουθεῖ νά ἀρνεῖται τό ἀξίωμα.

### Σκηνή β΄:

Πλατεία στό Κρεμλίνο, μπροστά στους καθεδρικούς ναούς τῆς Κοιμήσεως καί τῶν Ἀρχαγγέλων. Τό πλήθος πανηγυρίζει γιά τήν ἀπόφαση τοῦ Μπόρις νά δεχτεῖ τό στέμμα, ἐκεῖνος ὅμως δέν μπορεῖ νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό τά δυσάρεστα συναισθήματα πού τόν κατέχουν. Κατευθύνεται πρῶτα στόν καθεδρικό ναό τῶν Ἀρχαγγέλων γιά νά προσευχηθεῖ στους τάφους τῶν προηγούμενων τσάρων καί μετά στό παλάτι.

## ΠΡΑΞΗ 1η

### Σκηνή α΄:

Στό κελί του, στό Μοναστήρι Τσοῦντοφ, ὁ γερο - μοναχός Ποιμὴν γράφει τό χρονικό τῆς Ρωσίας καί ἐκείνων πού τήν κυβέρνησαν. Βρίσκεται στό κεφάλαιο πού ἱστορεῖ τή δολοφονία τοῦ Τσάρεβιτς Δημήτρη ἀπό τόν Μπόρις. Ὁ νεαρός μοναχός Γρηγόρης ἀφηγεῖται τό ὄνειρο πού εἶδε, καί κάνει διάφορες ἐρωτήσεις γιά τήν περίοδο πού ἱστορεῖ ὁ Ποιμὴν. Ἐκεῖνος ἀπαντώντας στίς ἐρωτήσεις του ἀναφέρει ὅτι ἂν ὁ Τσάρεβιτς ζοῦσε θά εἶχε τήν ἡλικία τοῦ Γρηγόρη. Αὐτή ἡ σύμπτωση ὀδηγεῖ τόν Γρηγόρη στή σκέψη νά ὑποδυθεῖ τόν Δημήτρη ἰσχυριζόμενος ὅτι κάποιο θαῦμα τόν ἔσωσε ἀπό τό θάνατο.

### Σκηνή β΄:

Σ' ἓνα πανδοχεῖο κοντά στά σύνορα τῆς Λιθουανίας. Ἡ ταβερνιάρισσα τραγουδᾷ χαρούμενη. Μπαίνουν ὁ Βαρλαάμ καί ὁ Μιχαήλ, πλανόδιοι μοναχοί, ἀκολουθούμενοι ἀπό τόν Γρηγόρη. Ἡ ταβερνιάρισσα τοὺς ὑποδέχεται ἐγκάρδια. Ὁ Βαρλαάμ, μέ ὄλο καί μεγαλύτερο κέφι, τραγουδᾷ τήν μπαλάντα τοῦ Ἰβάν τοῦ Τρομεροῦ. Ὁ Γρηγόρης φροντίζει νά πληροφορηθεῖ ἀπό τήν ταβερνιάρισσα γιά ἓνα μονοπάτι πού πέραν τά σύνορα. Φτάνει ἡ ἀστυνομία πού ἔχει διαταγή νά συλλάβει τόν Γρηγόρη. Αὐτός, ὁ μόνος πού ξέρει ἀνάγνωση καί μπορεῖ νά διαβάσει τό ἔγγραφο τῆς διαταγῆς, στρέφει τίς ὑποψίες στό πρόσωπο τοῦ Βαρλαάμ καί προτοῦ ἀποκαλυφθεῖ ἡ ἀπάτη φροντίζει νά ἐξαφανιστεῖ.

## ΠΡΑΞΗ 2η

### Σκηνή α΄:

Στά διαμερίσματα τοῦ Τσάρου, στό ἀνάκτορο τοῦ Κρεμλίνου. Ἡ κόρη τοῦ Μπόρις, Ξένια, θρηνεῖ τό θάνατο τοῦ μνηστήρα της. Ὁ Τσάρεβιτς Θεόδωρος μελετᾷ ἓναν γεωγραφικό χάρτη μέ τήν τροφό του· γιά νά διασκεδάσουν τήν Ξένια τραγουδοῦν ἓνα χαρούμενο τραγουδάκι. Ἔρχεται ὁ Μπόρις καί κουβεντιάζει τρυφερά μέ τά παιδιά του. Ἀπευθύνεται στό γιό του καί τοῦ λέει πόσο δύσκολο εἶναι τό ἔργο τῆς ἐξουσίας. Τά παιδιά καί ἡ τροφός ἀποσύρονται. Ἐμφανίζεται ὁ

Πρίγκιπας Σουίσκυ, εὐνοούμενος τοῦ Μπόρις, καί τόν πληροφορεῖ γιά τήν ἐμφάνιση ἑνός σφετεριστῆ πού ἰσχυρίζεται πὼς εἶναι ὁ Δημήτρης καί ἀπειλεῖ νά ἐπιτεθεῖ στή Ρωσία καί νά διεκδικήσῃ τὸ θρόνο. Ὁ Μπόρις θορυβημένος ζητᾶ ἀπὸ τὸ Σουίσκυ νά τοῦ ἐπαναλάβῃ τὰ γεγονότα τῆς δολοφονίας τοῦ Δημήτρη στό Οὐγκλιτς. Μετὰ τὴν ἀφήγηση ὁ Μπόρις εἶναι πολὺ ταραγμένος, νομίζει ὅτι βλέπει τὸ φάντασμα τοῦ δολοφονημένου παιδιοῦ καί καταρρέει ἀπὸ τὸ βᾶρος αὐτοῦ τοῦ μαρτυρίου.

### ΠΡΑΞΗ 3ῃ

Στὸν κῆπο τῶν ἀνακτόρων τοῦ Σαντομίρ, στὴν Πολωνία. Ὁ «Δημήτρης» περιμένει ἀνυπόμονα τὸν ἐρχομὸ τῆς Μαρίνας. Ἐκείνη ἔρχεται περιστοιχισμένη ἀπὸ Πολωνοὺς Εὐγενεῖς καί τοῦ ὁμολογεῖ ὅτι δέν τὴ φέρνει κοντὰ του ὁ ἔρωτας, ἀλλὰ ἡ ἐπιθυμία τῆς νά γίνῃ Τσαρίνα. Ὁ «Δημήτρης» καυτηριάζει τὴν ψυχρὴ ὑστεροβουλία τῆς, καί ἐκείνη γιά νά τὸν ἐξευμενίσῃ προσποιεῖται ὅτι συμμερίζεται τὰ συναισθήματά του καί τὸν κατακτᾶ ὀλοκληρωτικᾶ.

### ΠΡΑΞΗ 4ῃ

#### Σκηνή α΄:

Κοντὰ στό δάσος τοῦ Κρόμυ. Ὁ «Δημήτρης» ἔχει εἰσχωρήσῃ βαθιά στή Ρωσία, ὁ λαὸς τὸν ἀκολουθεῖ στίς μάχες, προχωρεῖ μαζί του πρὸς τὴ Μόσχα. Ἔχει ξεσπάσει λαϊκὴ ἐξέγερση συλλαμβάνεται ὁ Βογιάρος Κρουτσώφ. Ὁ Βαρλαάμ καί ὁ Μιχαήλ ὑποκινοῦν τὸ λαὸ νά ἀνακηρύξῃ Τσάρο τὸν «Δημήτρη». Καθὼς ὅλοι προχωροῦν γιά τὴ Μόσχα, μένει πίσω μόνος ὁ «τρελὸς» πού προφητεύει συμφορὲς γιά τὴ Ρωσία καί τὸ λαὸ τῆς.

#### Σκηνή β΄:

Στὸ τσαρικό παλάτι, στό Κρεμλίνο. Ἡ Ντούμα συνεδριάζει. Οἱ Βογιάροι ἔχουν ἀποφασίσῃ τὴν τύχη τοῦ ψευτο-Δημήτρη, ὅταν τὸν συλλάβουν. Ἔρχεται ὁ Σουίσκυ καί τοὺς ἀποκαλύπτει τὰ σχετικά μὲ τὴ δολοφονία τοῦ Τσάρεβιτς Δημήτρη. Μπαίνει ὁ Μπόρις κατατρυχόμενος ἀπὸ τύψεις γιά τὸ ἔγκλημά του. Ὁ μοναχὸς Ποιμὴν, φερμένος ἀπὸ τὸν Σουίσκυ, διηγεῖται γιά τὸ θαῦμα πού ἔγινε στὸν τάφο τοῦ Τσάρεβιτς Δημήτρη. Αὐτὸ εἶναι τὸ τελειωτικὸ χτύπημα γιά τὸν Μπόρις· καταλαβαίνει ὅτι τὸ τέλος του πλησίασε. Καλεῖ τὸ γιό του προτοῦ πεθάνῃ καί τὸν παρουσιάζει στοὺς Βογιάρους ὡς διάδοχό του στὸν τσαρικό θρόνο.

ΝΙΚΟΣ ΤΣΙΡΩΝΗΣ

3 Νοεμβρίου 2023